

Constantin PARASCHIVESCU

Oscillante impressione

Cu alură de superproducție, T.N.B. a prezentat la începutul anului 2009 în sala mare un spectacol despre începuturile teatrului românesc, pe texte ale primilor dramaturgi din secolul XIX, Costache Făca, Matei Mîllo, Costache Caragiale. Numit de cel ce le-a selectat, prelucrat și adaptat într-un scenariu, Romulus Vulpescu, ***Molto, gran' impressione într-o soarea la teatru***, spectacolul face parte din Programul „teatru nou cu piese vechi”, din care s-a mai prezentat, cu vreo doi ani în urmă, *Sânziana și Pepelea* de V. Alecsandri în regia lui Dan Tudor. Tot lui i s-a încredințat și actualul scenariu, ca o provocare, hazardându-se să caute „în trecut”, să facă „arheologie”, cum zice în caietul de sală, în vreme ce teatrul românesc e invadat de violență, vulgaritate și șoc – cu orice preț! „Am fost puțin intrigat de italianescul titlu ales de scenarist, dar l-am regăsit pronunțat într-un dialog dintre două tinere, leșinate după reprezentațiile trupelor străine, favoritele atunci de ocârmuire («la comedia nemțească am plâns până am leșinat») și astfel convinse că „program «operele astea molto, gran' impressione îmi fac»”.

Textele, lipsite de intrigă, ilustrează cu precădere trei aspecte caracteristice epocii: formarea și promovarea limbii române, condițiile vitrege în care erau silit să joace abia înfiripatele trupe de artiști autohtoni, modul de interpretare afectat de diletantism și exagerațiuni. Surprinse în încercări literare dintr-o perioadă de

zece ani – comedia „în trei acturi” *Franțuzitele* de Făca (1833), scenele lui Millo în versuri *Un poet romantic* (1835), farsa *O repetiție moldovenească* (1844) – ele se constituie în mărturii prețioase ale unor antecedente de afirmare strălucită în deceniile următoare a literaturii noastre originale prin creațiile lui Alecsandri, I.L. Caragiale, Eminescu. Demers îndreptățit, astfel, pentru prima noastră scenă, care a ales, să-l fructifice cu o echipă de peste 20 de actori, tineri și vârstnici, într-un spectacol ambițios, de amploare. Dan Tudor a exploatat spațiul sălii mari prin apariții ale actorilor pe culoarele dintre rânduri, a dinamizat schimbul de replici cât și unde s-a putut, a creat grupuri expresive de compoziție (cucoanele: *Elenca* – Ileana Olteanu, *Smaranda* – Ilinca Goia, *Catinca* – Monica Davidescu; domnișoarele: *Homiceanu* – Raluca Petra, *Marghiolița* – Oana Vânătoru; apariția intempestivă a *Doamnei Mase* – Ileana Stana Ionescu, înfruntarea ei cu *Costache Caragiale* – Tomi Cristin pe care l-am văzut eu și *Boian sufleurul* – Mircea Albulescu). Și, în acord cu scenografa Florilena Popescu-Fărcășanu, a conceput jocul fără decor, ca pe vremea evocată, doar cu o masă a sufleurului, de unde Mircea Albulescu, cu un chipiu pe cap și plete răsfirate, corectează uneori cu câte un cuvânt protagoniștii, dirijează când ei cântă, se ia cu mâinile de cap când se ceartă sau surâde când sunt prețioși și ridicoli. *Molto, gran' impressione* mi se pare că produc costumele, o adevărată feerie de culori în stil operetistic, dar plăcute privirii prin varietate și armonie, și, la urma urmei, pentru valorificarea ingenioasă a unui trecut sărăcuț, și vitreg în mijloace.

Ceea ce nu se încheagă este motivația, tâlcul evocării. Textele folosite în scenariu conturează, în bună parte, condițiile unei repetiții teatrale proprii farsei *O repetiție moldovenească*, fragmentate, însă, pe episoade care nu se concentrează într-o direcție unitară clară. Ceea ce derutează, nu satisface așteptările și dă întregului joc teatral impresie oscilantă. Mai supără stridentele sonore, majoritatea protagoniștilor – începând cu „poetul romantic” Ovidiu Cunceș – preferând acutele exagerate în rostire, care sparg efectele presupus amuzante ale limbii în formare din trecut. Ar fi de reținut prestația lui Tomi Cristin în *Costache Caragiale*, chiar dacă prea serios în joc, hazul autentic al lui Daniel Badale în episodul *Dumitru*, răbufnirea Afroditei Andone într-un moment de savuroasă confesiune a *Leancăi*. Nume de prestanță se pierd, însă, în simple acte de prezență, ca Magda Catone (*Coana Tinca*), Andrei Duban (*Greceanu*), Armand Calotă (*Teodorini*), Dorin Andone (*Sterian*). Grosier, travestiul impus lui Orodol Olaru (*Idieru*) pentru un rol de femeie.

Tristă, dar reală, previziunea din două versuri actualizate: „Viitor de aur țara noastră are / Și prevăd prin secolii vremi sărăcitoare”!...

Teatrul Național București – Molto, gran' impressione într-o soare la teatru. **Scenariu de Romulus Vulpescu după texte de Costache Făca, Matei Millo, Costache Caragiale.** Regia: Dan Tudor. Scenografia: Florilena Popescu-Fărcășanu. Muzica: Vlad Crețu. Mișcarea scenică: Florin Fieroiu. Cu: Mircea Albulescu (*Boian*), Ileana Stana Ionescu (*Doamna Mase*), Tomi Cristin / Marius Bodochi (*Costache Caragiale*), Magda Catone (*Coana Tinca*), Ovidiu Cunceș (*Poetul*), Ileana Olteanu (*Cocoana Elenca*), Ilinca Goia (*Cocoana Smaranda*), Monica Davidescu (*Cocoana Catinca*), Andrei Duban / Șerban Ionescu (*Greceanu*), Armand Calotă (*Teodorini*), Dorin Andone (*Sterian*), Silviu Biriș / Răzvan Oprea (*Nicolau*), Raluca Petra (*D-ra Homiceanu*), Oana Vânătoru (*D-ra Marghiolița*), Orodol Olaru (*Idieru*), Daniel Badale / Eduard Adam (*Dumitru*), Afrodita Andone / Rodica Ionescu (*Leanca*), Silviu Oltean (*Anton*). Data reprezentației: 9 ianuarie 2009.